

denne Lejlighed, nøjedes dermed og ikke indlod sig paa at søge gennemført Forandringer, som ikke er nødvendige, som der ikke kan blive Enighed om, og som man paa Forhaand ved vil møde Modstand i dette Ting. Valgloven maa jo bygge paa Grundloven. I Grundloven fastslaaes Vilkaarene for Valgret og Valgbarhed, i det hele taget gives der Hovedreglerne for, hvorledes Folket gennem Rigsdagen skal kunne gøre sin Indflydelse gældende paa Lovgivning og Styrelse. Hittil har Grundloven tillige tilnærmelsesvis fastslaaet Størrelsen af Folkerepresentationen, det Antal Medlemmer af Folketing og Landsting, som kunde vælges. I 1849 bestemte man det paa den Maade, at man sagde: Der skal vælges en Folketingsmand efter Forholdet 1 til omtrent 14 000 Indbyggere, og Landstingets Medlemsantal skal være omtrent Halvdelen af Folketingets. Det blev den Gang til 100 Folketingsmænd og 51 Landstingsmænd. Færøerne var nemlig den Gang ikke med; da Færøerne kom med, fik vi de 101 Folketingsmænd, som vi beholdt indtil 1894, da man ved en midlertidig Omdeling af Folketingskredsene, som det hedder, forøgede Antallet af Folketingsmænd til 114. I 1866 forøgede man af Hensyn til, at Folketallet var steget, Forholdstallet fra 14 000 til 16 000 for ikke at blive nødt til at forøge Medlemsantallet, og samtidig slog man fast, at Landstinget skulde have 66 Medlemmer, væsentligst af Hensyn til de 12 kongevalgte, der den Gang kom ind. Og hvad den sidste Forandring angaar, ved vi jo, at der satte Grundloven en Grænse for, hvor mange Folketingsmænd der kunde blive, og fastslog Antallet af Landstingets Medlemmer. Det er første Gang, der nu foreslaas, at der ikke i Grundloven fastsættes noget Tal paa Folketingets og Landstingets Medlemmer eller nogen Grænse for, i hvilken Grad dette Antal kan forøges, det overlades til Valgloven. Man vil altsaa ganske uden Grænse, i hvert Fald uden grundlovsmæssig Grænse, kunne forøge Antallet af Medlemmer blot ved en Forandring i Valgloven. Dette hører naturligvis til de Bestemmelser i Grundloven, som man ogsaa maa være paa det rene med, inden man gaar til en endelig Vedtagelse af Valgloven. I det hele taget maa Grundloven være færdig, inden man kan vedtage Valgloven; saaledes har det altid været, naar disse to Love behandles samtidig. Man maa ikke lade sig vildlede i den Henseende af, at i 1915 blev Valgloven stadfæstet, saa vidt jeg husker den 10. Maj, Grundloven først den 5. Juni.

Grunden dertil var selvfølgelig den, at Grundloven ikke kunne stadfæstes, før den var blevet vedtaget ved Bekræftelsesvalget. Men man var enig om Grundloven, før man vedtog Valgloven, idet tredje Behandling af Grundloven fandt Sted den 22. April og tredje Behandling af Valgloven den 28. April.

Efterhaanden som Tiden gik, og Befolkningen voksede i Antal, kneb det jo med at holde Overensstemmelse mellem det Antal Folketingsmænd, man ønskede at have, og Bestemmelsen i Grundloven om, at der skulde være en Folketingsmand for omtrent hver 16 000 Indbyggere, og det blev mange Gange drøftet i Rigsdagen, hvad man skulde gøre for at raade Bod paa dette Forhold, om man skulde gaa til et saa stort Antal, som Grundloven krævede, naar dens „omtrent“ skulde ske Fyldest, eller om man skulde forandre Grundloven. Jeg har en Erindring om, at der var en Tid, da det var en ret udbredt Tanke i Venstre, at det var bedst at faa saa mange Folketingsmænd som muligt, thi jo flere man havde, des større mente man, Folketingets Indflydelse vilde blive. Jeg tvivler noget om, at den Betragtning har samme Tilslutning nu, som den havde den Gang; jeg deler den i hvert Fald ikke. Den sikre Følge af at faa flere Folketingsmænd vilde blive en tilsvarende Forøgelse af de mange Ord, der jo ikke altid kan siges at være saa fuldt ud nødvendige. Om man vil naa bedre Resultat med Hensyn til Arbejdets dygtige og omhyggelige Udførelse ved at have de mange, end man vilde kunne ved at have nogle færre, turde vist være ret tvivlsomt.

Saa opstod senere Fordringen om at faa Forholdstalsvalg til Folketinget. Man havde jo faaet det delvis indført til Landstinget allerede i 1866, men det var først længe efter, at Fordringen om ogsaa at faa det til Folketinget kom frem. Jeg var i Venstre en af de første, der anbefalede at gaa til Forholdstalsvalg ogsaa til Folketinget. Men Tanken mødte oprindelig megen Modstand. Det var egentlig først efter Valget den 30. Maj 1913, da det viste sig, at det radikale Venstre med 65 754 Stemmer fik 30 Mandater, medens Højre med godt 81 000 Stemmer fik 7, at alle maatte gøre sig klart, at naar man fik den Grundlov gennemført, som var paa Trapperne, maatte man være forberedt paa, at der ogsaa vilde blive krævet indført Forholdstalsvalg til Folketinget. Efter lange Forhandlinger enedes man da, som ogsaa den højtærede Indenrigsminister har gjort opmærksom paa, om at sætte en Paragraf ind i Grundloven, § 32, som skulde sikre en